

Puchner, J. Gramatica di Nuove-Roman, lingua universal. Linz (8-r.) 1 Mk 70 pf.

Richert, Dr. Paul. Sprache und Schrift. (Ein erkenntnistheoret. Essay). (Progr.) Berlin, 1897. R. Gaertner. (4-r. 28 l.) 1 Mk.

Rousselot, Abbé. Principes de phonétique expérimentale. I. patrie. Paris, 1897. Welter. (8-r.) 15 f.

Rozwadowski, Joh. Quæstiones grammaticæ et etymologicæ. Krakau, 1897. (8-r. 46 l.) 1 Mk 60.

Said, A. Une première année de langue kabyle, dialecte zaouaoua. Alger, 1897. Jourdan. (8-r. VII, 237 l.) 3 f. 50 c.

Sprichwörter und bildliche Ausdrücke der japan. Sprache. Gesam-melt, übersetzt und erklärt von G. Ehmman. I. Th. (A—G). Tokyo, 1897.

Viehe, G. Grammatik des Otjiherero, nebst Wörterbuch. (Lehr-bücher des Seminars f. orient. Sprachen zu Berlin. XVI.) Berlin, 1897. W. Speemann. (8-r. XII, 140 l.) 12 Mk.

Volger, H. Die Einheitlichkeit d. Satzlehre f. alle Schulsprachen Ratzeburg, 1897. (42 l.) gymn. progr.

HELLEBRANT ÁRPÁD.

Pöröly. Általánosan elfogadott nézet, hogy a *pöröly* (a népnyelv-ben *pörö* is, MTsz.) a ném. *prell*(hammer) átvétele. Ez olvasható a Nyr. 7: 243; 9: 553; 24: 354; és Ethnogr. 5: 4. lapján. JACOBI GYULA a német jövevényszókról írt dolgozatomban ismertetésében (Korrespondenzblatt 19: 55) a *pöröly* szóról ezt jegyezte meg: «zu *pöröly*, welches auch bei MELICH in unzulänglicher weise von *prell*(hammer) abgeleitet wird, vgl. s.-s. *píral* grosser hammer.» Ez a megjegyzés teljesen helyes, s nekem csak a következő hozzáadni valóim vannak: A *píral* szó középnémet dialektikus szó; a hazai német nyelvjárások közül megvan az erdélyi és a szepesi szászsoknál. Az erdélyi szászságból előttem a következő adatok ismeretesek: SCHULLER Beiträge 51: *píral*; HALTRICH, Plan 88: *pírl*: dicker schmiedehammer und ein grosser hölzerner schlägel (Sächs.-Regen). A szepesi szászságból a következő adatom van: LUMTZER, Leib. Ma. 100. §: *pèral* grosser ambosshammer. LUMTZER kitünő értekezése arról is ad fölvilágosítást, hogy ez a *píral*, *pírl*, *pèral* az ófn. *berjan*, szep. szász *pè-raen* származéka, a melynek «schlagen, klopfen» a jelentése (§. 221. ann. 6.). A *pèral* tehát annyi, mint a m. *verő*. Még csak azt kell megemlítenem, hogy a m. *pöröly* (bizonyára a *hámor*, *kohó* szavakkal egyetemben) a felsőmagyarországi középnémet nyelvjárások valamelyikéből való; ezt bizonyítja főleg az a körülmény, hogy a bányavárosok nyelvéből a szó nemcsak a magyarba, hanem a tótba is behatolt; v. ö. tót *per-lik*, *perljik*: malleus, hammer zum chlagen (BERNOLÁK, JANCOSVICS). A tót *perlik* és a m. *pöröly* etymologiai összefüggését észrevette DANKOVSKY és LIESCHKA is; a magyar szót mind a kettő tót jövevénynek állítja. A tót alak azonban ép úgy egyenesen a németből került, a mint hogy onnan való a magyar is.

M. J.